

چالش‌های دستیابی به تورم تک‌رقمی پایدار در اقتصاد ایران

تحلیل وضعیت و توصیه‌های سیاستی

www.ketab.ir

سرشناسه	:	کنفرانس سالانه سیاست‌های پولی و ارزی (بیست و پنجمین: ۱۳۹۴: تهران)
عنوان و نام پدیدآور	:	چالش‌های دستیابی به تورم تک‌رقمی پایدار در اقتصاد ایران (تحلیل وضعیت و توصیه‌های سیاستی)/ ویراستار ادبی فاطمه اثباتی و ویراستاران علمی زهرا ...منود...[و دیگران].
وضعیت ویراست	:	دیراست: ۲.
مشخصات نشر	:	تهران: پژوهشکده پولی و بانکی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۱۲۳ ص.
فروست	:	پژوهشکده پولی و بانکی؛ ۳۰۰.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۱۷۹۶-۱۴-۶ : ۴۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیا
موضوع	:	سیاست پولی -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع	:	Monetary Policy -- Iran -- Congreces
موضوع	:	ارز -- ایران -- کنگره‌ها
موضوع	:	Foreign exchange -- Iran -- Congresses
شناسه‌ی افزوده	:	اثباتی، فاطمه، ۱۳۵۸-، ویراستار
شناسه‌ی افزوده	:	خوشنود، زهرا، ۱۳۵۶-، ویراستار
شناسه‌ی افزوده	:	پژوهشکده پولی و بانکی
شناسه‌ی افزوده	:	Monetary and Banking Research Academy
رده‌بندی کنگره	:	الف ۱۳۹۴ س/۲/۱۲۲۰ HG
رده‌بندی دیویی	:	۳۲۲/۴۹۵۵
شماره‌ی کتابشناسی ملی	:	۴۳۳۶۹۰۰

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

دفتر اسناد و کتابخانه ملی

(۱۰۰۶)

چالش‌های دستیابی به سوزن رقم: مایدار در اقتصاد ایران: تحلیل وضعیت و توصیه‌های سیاستی

ویراستار ادبی: فاطمه اثباتی

ویراستاران علمی: زهرا خوشنود، مریم متی، رامین مجاب، حمید زمان‌زاده،

حسین میثمی، سیدشمیم طاهری

صفحه‌آرا: زهره محمدیان

طراح جلد: علی عبدی

ناشر: پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

ویراست دوم، چاپ اول: تابستان ۱۳۹۵

ویراست اول، چاپ اول: بهار ۱۳۹۵

بها: ۴۰۰۰۰۰ ریال

شمارگان: ۲۰۰ نسخه

قطع: وزیری

نشانی: تهران، میدان آرژانتین، ابتدای بزرگراه آفریقا، پلاک ۱۰

کدپستی: ۱۵۱۴۹۴۷۱۱۱ صندوق پستی: ۷۹۴۹-۱۵۸۷۵

تلفن پژوهشکده: ۵۴-۸۸۶۵۷۴۵۰

تلفن واحد فروش: ۸۸۶۵۷۴۳۴ دورنگار: ۸۸۶۵۷۳۹۹

پست الکترونیک: publications@mbri.ac.ir

ISBN: 978-600-7796-14-6

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۹۶-۱۴-۶

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

مسئولیت مطالب بر عهده‌ی نویسندگان است و لزوماً دیدگاه‌های پژوهشکده پولی و بانکی را منعکس نمی‌کند.

فهرست مطالب

مقاله	
۵	مصل اول: نظام هدف گذاری تورم و چهارچوب ارتباطی بانک مرکزی
۵	الزامات نهادی سیاست گذاری پولی صحیح برای پایدار کردن نرخ تورم تک رقمی علی بهادر، سعید بیات، هومن کرمی، سیدعلی مدنی زاده
۵۹	یادداشت ها
۵۹	مدیریت انتظارات در دستیابی به نرخ تورم تک رقمی هومن کرمی، سعید بیات، سیدعلی مدنی زاده
۷۱	پیش نویس قانون بانک مرکزی و الزامات هدف گذاری تورم زهرا خوشنود
۸۵	لزوم اصلاحات ساختاری پایداری تورم تک رقمی در شبکه بانکی: شواهدی از بروز تفوق بخش مالی- بانکی بر بخش تولیدی علی بهادر
۹۳	تاریخ نگاری شش دهه سیر تغییرات نرخ تورم در اقتصاد ایران: یک بررسی آماری حمید زمان زاده
۱۰۵	افق زمانی گذار به نرخ تورم تک رقمی پایدار در سایه سیاست های پولی و ارزی حمید زمان زاده
۱۲۱	تحلیل هزینه- فایده ی نرخ تورم تک رقمی پایدار رامین مجاب
۱۳۳	شواهدی از رفتار قیمت گذاری در سطح خرده فروشی در نرخ های تورم کم و زیاد سعید بیات، سیدعلی مدنی زاده
۱۴۱	فضای سیاست گذاری جدید برای تحقق اهداف سیاست پولی: مطالعه ی موردی ایران حسین باستانزاد
۱۵۳	مدیریت بدهی بانک ها به بانک مرکزی: پیش شرط تحقق نرخ تورم تک رقمی مریم همتی
مقاله	
فصل دوم: ایجاد قاعده ی مالی و سیاست ارزی	
۱۷۱	سیاست های پولی و ارزی در یک اقتصاد باز، کوچک، و در حال توسعه سیداحمد رضا جلالی نائینی، محمدامین نادریان
یادداشت ها	
۲۲۹	اثر تغییرات نرخ ارز در قیمت های داخلی سجاد ابراهیمی، سیدعلی مدنی زاده

۲۴۱	قواعد مالی و هدف گذاری تورم ژاله زارعی
۲۵۵	پایداری مالی با رویکرد کسری پایدار مخارج جاری دولت در ایران ماریه عزیزی راد
	فصل سوم: اصلاح ساختار بدهی های دولت و عملیات بازار باز مقاله
۲۷۱	چالش ها و الزامات فقهی استفاده از چهارچوب نوین سیاست گذاری پولی در نظام بانکی کشور مرامان مدیری، حسین میثمی
	یادداشت ها
۲۹۱	طراحی ابزارهای مالی جهت عرضه تسهیلات قاعده مند توسط بانک مرکزی: چهارچوبی جهت سیاست گذاری پولی در بازار بین بانکی حسین میثمی، حسین توکلی
۳۰۳	طراحی انواع اوراق بهادار از منظر (صکوک) جهت عملیات بازار باز: تحلیلی از دیدگاه معیارهای فقهی-اقتصادی حسین میثمی
۳۱۵	کاربرد اوراق بهادار با پشتوانه ی دارایی جهت سیاست گذاری پولی: دلالت هایی برای اصلاح قانون عملیات بانکی بدون ربا علی بهادر، حسین میثمی
۳۲۹	آسیب شناسی اوراق مشارکت بانک مرکزی از دیدگاه معیارهای فقهی: دلالت هایی بر لزوم تقویت ابزار فعلی عملیات بازار باز در نظام بانکی کشور حسین میثمی
۳۴۱	شناسایی و ارزیابی ابزارهای سیاست پولی منطبق با شریعت در نظام بانکی اسلامی کشورهای مختلف لیلا محرابی
۳۵۵	طراحی اوراق بهادار اسلامی تورم پیوند در نظام مالی ایران رسول خوانساری، امیرحسین اعتصامی
	فصل چهارم: تأمین مالی غیرتورمی تولید و کاهش اصطکاک مالی مقاله
۳۷۷	سه گانه ی ناممکن: توسعه ی مالی، ثبات مالی، و ثبات پولی در اقتصاد ایران مهران ابراهیمیان، سیدعلی مدنی زاده، امینه محمودزاده، فرهاد نیلی

یادداشت‌ها	
۴۱۹	شمول مالی در ایران: مقایسه‌ای بر اساس معیارهای پایه‌ای گروه ۲۰ مجید عینیان
۴۳۵	نگاهی به برخی کاستی‌های بازارهای مالی ایران در مسیر دستیابی به ثبات قیمتی: تحلیل نقش بسترهای عملیاتی و سازوکارهای انتقال پولی علی بهادر
فصل پنجم: نظارت مؤثر و افزایش سلامت بانکی	
یادداشت‌ها	
۴۴۵	رتبه‌بندی شفافیت مالی بانک‌ها در شبکه‌ی بانکی هادی حیدری، اعظم احمدیان
۴۵۹	کلان‌نگاری بانکداری سازگاری ایران مهشید شاهچرا، ماندانا طوسی، محمداباب‌افضلی
۴۷۳	آسیب‌شناسی اقلام زیر خط فرازناظر شبکه‌ی بانکی کشور مهشید شاهچرا، ماندانا طاهری
۴۹۵	تحلیل سازوکار تعدیل نسبت کفایت سرمایه در دوره‌های رکود و رونق زهرا خوشنود، مرضیه اسفندیاری
۵۰۷	الزامات نرخ تورم تک‌رقمی: استحکام سلامت مالی بانک‌ها هادی حیدری، اعظم احمدیان
۵۱۷	آثار مؤلفه‌های بخش حقیقی و رشد قیمت دارایی‌ها در مؤلفات میرحاجی بانک‌ها حسین باستانزاد، هادی حیدری، محمد ولی‌پور پاشاه

پیش‌گفتار

نرخ تورم یکی از مهم‌ترین شاخص‌های عملکرد اقتصاد است که برای دولتمردان، سیاست‌گذاران، کارشناسان اقتصادی، و عموم مردم اهمیت بسزایی دارد. بررسی تجربی تاریخی کشور حاکی از آن است که نرخ تورم بالا و بی‌ثبات همواره یکی از معضلات اقتصاد ایران در دهه‌های اخیر بوده است. مقایسه‌ی نرخ تورم کشور با استانداردهای جهانی نیز مؤید بالابودن نرخ تورم در ایران نسبت به عموم کشورهای جهان است، به‌نحوی که ایران همواره در فهرست کشورهای دارای نرخ تورم بالا قرار داشته است. این در حالی است که در سال‌های اخیر فقط تعداد معدودی از کشورهای جهان تورم دورقمی داشته‌اند.

به‌لحاظ نظری، تعیین نرخ تورم به عوامل متعددی بستگی دارد. اقتصاددانان آن است که ثبات یکی از عوامل مهم و تعیین‌کننده‌ی رشد بلندمدت است. تاریخ اقتصادی ایران و شواهد تجربی اقتصادهای دیگر نشان می‌دهد تورم‌های بالا ذاتاً به زیان دارند. از سوی دیگر، اگرچه اهداف گوناگونی برای سیاست‌گذاری پولی مطرح می‌شود، این اتفاق نظر وجود دارد که هدف اولیه‌ی این نوع سیاست‌ها تضمین ثبات اقتصاد کلان است. دولت‌ها نیز به همین اساس و به‌درستی کنترل و مهار تورم را به‌عنوان یکی از اهداف مهم به‌منظور برقراری ثبات اقتصادی در دستور کار قرار داد.

مجموعه‌ی حاضر کوششی برای تبیین ضرورت رسیدن به تورم تک‌رقمی پایدار به‌عنوان یکی از اهداف مهم اقتصادی، شناسایی ریسک‌ها و موانع دستیابی به این هدف، و ارائه‌ی پیشنهادها و سیاست‌ها است. به این منظور، بررسی موشکافانه‌ی جنبه‌های نهادی، تدوین سیاست‌ها در حوزه‌های پولی، ارزی، بانکی، و اعتباری در دستور کار قرار گرفته و نتایج این تلاش در قالب مجموعه‌مقالاتی عرضه شده است که هرکدام از جوانب و زوایای مختلف موضوع تورم متمرکز است. این مجموعه در زمانی منتشر می‌شود که نرخ تورم در سایه‌ی سیاست‌های دولت و شرایط اقتصادی حاکم به محدوده‌ی تک‌رقمی رسیده است. اما، همچنان موضوع حفظ پایدار نرخ تورم در محدوده‌ی تک‌رقمی موضوعی است که نیازمند تحلیل، موشکافی، و سیاست‌گذاری مناسب است. امید است مجموعه‌ی حاضر بتواند رضایت خاطر خوانندگان را جلب کند.

پژوهشکده‌ی پولی و بانکی